

מקוואות – מניעת זרימה חוזרת
עדכון הנחיות אוקטובר 2005

1. תחום / חלות

- 1.1 ההנחיות חלות על מערכות חדשות ועל מערכות קיימות כאחד.
- 1.2 המסמכים המפורטים להלן מהווים את הבסיס החוקי להנחיות:
- **חוק התכנון והבנייה**: הוראות למתקני תברואה (הל"ת).
  - **ת"י 1205.1** התקנת מתקני תברואה ובדיקתם – מערכות שרברבות: מערכות אספקת מים קרים וחמים
  - **ת"י 5438**: כימיקלים לטיפול במי שתייה
  - **תקנות רישוי עסקים (תנאי תברואה נאותים למקוואות טהרה)**, התשנ"ט-1999
  - הקובעות כי סילוק שפכים יעשה על פי סעיף 34 (ב) ובאופן שימנע זרימה חוזרת ממערכת הביוב למקווה או מהמקווה לרשת המים העירונית.
  - **תקנות בריאות העם (התקנת מכשיר מונע זרימת מים חוזרת)**, התשנ"ב-1992
  - המחייבות התקנת מז"ח בנקודת חיבור של מקווה לרשת המים הציבורית.
- 1.3 במקוואות הנמצאים תחת פיקוח משרד הבריאות וממלאים את כל דרישות התקנות, ובפרט פרקים ו', ז' בתקנות רישוי עסקים הנ"ל:
- על המקווה להיות מתוחזק ומנוקה באופן שוטף וקבוע, על מי המקוואות להיות מחוטאים, וכל פעולות התחזוקה כולל החלפת המים בבורות הטבילה צריכות להתבצע כשאין טובלים במקווה.

2. הנחיות למניעת זרימה חוזרת במקוואות:

- 2.1 מערכת המים של המקווה תהיה מופרדת:
- קו למילוי והרקת בורות הטבילה ובראשו מז"ח.
- קו למערכת המים לצרכים הסניטריים (מקלחות, שירותים, כיורים).
- 2.2 בנקודת המילוי לתעלת המשכה באוצר הזריעה יישמר מרווח אוויר של 20 ס"מ לפחות מדופן התעלה.
- 2.3 בנקודת הרקת המים של בור הטבילה:
- 2.3.1 כשהניקוז של בור הטבילה נעשה באמצעות יניקה ונטורית יש פתיחה לזמן קצר לשם יצירת תת לחץ. במקרה זה, ניתן לפטור מהתקנת מז"ח על כל בור טבילה בנפרד בהתניות הבאות:
- על קו המילוי להרקת כל בור יותקן שובר ואקום אטמוספרי להגנה על מערכת המים הפנימית.
  - יובטח כי ברז כניסת מי הרשת שיוצר תת לחץ נמצא במצב תקין ואוטם לחלוטין.
- 2.3.2 כשהניקוז של בור הטבילה נעשה באמצעות יניקה עם משאבה בכל בור טבילה, אין צורך במז"ח. אין לבצע חיבור בין המשאבה למערכת אספקת המים למטרת תחזוקה או הפעלת המשאבות.
- 2.4 יישמר מרווח אוויר תקני בין צינור ניקוז של כל בור טבילה לבין תא הביוב.
- 2.5 מערכות נוספות
- למניעת זרימה חוזרת במערכות נוספות כמו הסקה, מיזוג, מים חמים סניטרים, יש לפעול ע"פ:
- מפרט W-01 מניעת זרימה חוזרת במערכות אספקת מים במוסדות (יולי 2002).

ג' תשרי תשס"ו
06 אוקטובר 2005
792705-

אל : הלשכות לבריאות הסביבה

הנדון : מניעת זרימת מים חוזרת במקוואות

בעקבות הוצאת טיוטת ההנחיות במרץ 2005 בנושא שבנדון התקבלו הערות רבות מהלשכות.

לאחר בחינת הדברים והטמעת ההערות, מצ"ב הנחיות מעודכנות לנושא זה.
לתשומת לבכם, מסמך זה מבטל את הקודמים לו.

שוב תודה :

לצוות המחלקה לבריאות הסביבה של מחוז ירושלים : ב. פרגמניק, ז. סדן, מ. גומן,
שהעמיק בנושא ועזר בהכנת עדכון ההנחיות, ולג. רודשטיין על הייעוץ המקצועי.

בברכה,

עירית הן
מהנדסת ארצית למי שתייה

העתקים :

אינג' ש. גולדברגר, מהנדס ראשי לבריאות הסביבה
ש. לרמן, ז. פיש, ג. רודשטיין – כאן